

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci Kamily

A. Závěry šetření

Ve zprávě o šetření ze dne 12. prosince 2017 jsem se zabývala postupem Magistrátu města České Budějovice (dále také jen „OSPOD“ či „úřad“) a ředitele Dětského domova, Základní školy, Školní jídelny a Školní družiny Volyně, Školní 319, 387 01 Volyně (dále také jen „Dětský domov Volyně“ nebo „zařízení“) ve věci umístění nezletilé Kamily (nar. xxx, trvale bytem xxxx, do zařízení a poměrů v tomto zařízení. V rámci šetření jsem se z podnětu pana A., trvale bytem xxx, přítele Kamily, zaměřila také na postup OSPOD a zařízení při vyřizování jeho žádostí o pobyty Kamily mimo zařízení (dále také jen „propustky“). Konstatovala jsem následující pochybení.

A.1 OSPOD

OSPOD pochybil tím, že:

- soudu navrhl umístění Kamily konkrétně do Dětského domova Volyně, aniž by dostatečně ověřil možnost zajištění ubytování na internátu v případě umístění do Dětského domova Y. (dále také jen „Dětský domov Y.“); projednání volby zařízení s Kamilou jsem považovala za nekorektní,
- nebyl dostatečně aktivní při poskytování relevantních informací zařízení o rodinných poměrech Kamily,
- se nezasadil o řádné dodržování práv Kamily v rámci svého dohledu nad poměry dítěte umístěného ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy,
- po panu A. vyžadoval doložení výpisu z Rejstříku trestů a zprávy o psychologickém vyšetření pro účely vydání kladného vyjádření k jeho žádosti o pobyt Kamily mimo zařízení.

A.2 Ředitel Dětského domova Volyně

Ředitel dětského domova Volyně pochybil tím, že:

- v návaznosti na žádost pana A. o pobyt Kamily mimo zařízení nerozhodl správním rozhodnutím s řádným odůvodněním,
- porušoval práva Kamily (Kamile během prvního měsíce pobytu neumožňoval používat vlastní mobilní telefon více než hodinu denně, chodit na volné vycházky, využívat počítač a wifi zařízení a přijímat návštěvy jejího přítele).

B. Vyjádření úřadů

B.1 Vyjádření OSPOD

Z vyjádření OSPOD ze dne 21. března 2018 vyplynulo, že se s mými závěry ztotožňuje pouze v určitých částech.

B.1.1 Volba zařízení

OSPOD zopakoval popis svého postupu předcházejícího označení vhodného zařízení pro umístění Kamily (ten se shoduje s postupem popsáním ve zprávě o šetření). Potvrdil, že neověřoval informaci o nemožnosti zajistit internátní ubytování Kamily v případě, že by ji soud umístil do Dětského domova Y. Ohledně dočasného ubytování Kamily na internátu OSPOD potvrdil, že nezpochybňuje kvalitu péče internátního zařízení, zároveň však vyjádřil „domněnku“, která jej vedla k zamítnutí této varianty. Uvedl, že pokud by „*Kamila neplnila své povinnosti vyplývající z řádu zařízení, mohla by být z internátu vyloučena. (...) Pokud by byla ze zařízení vyloučena, byla by jí prakticky znemožněna možnost dále studovat na škole v Českých Budějovicích.*“

Dále se OSPOD ohradil proti tvrzení, že by Kamila trvala na umístění do Dětského domova Ya klíčová sociální pracovnice OSPOD jí umístění do tohoto zařízení slíbila.

OSPOD dále souhlasil s tím, že by měl s dětmi hovořit otevřeně a poučit je o všech možných postupech a jejich důsledcích. Zároveň však podotkl, že sociální pracovnice OSPOD Kamile situaci před převozem do Dětského domova Volyně podrobně vysvětlila.

B.1.2 Spolupráce OSPOD s Dětským domovem Volyně

OSPOD se ve svém vyjádření ohradil proti závěru, že byl nedostatečně aktivní při poskytování relevantních informací zařízení o rodinných poměrech Kamily. Uvedl, že z mé zprávy o šetření není patrné, jaké informace zařízení neměl poskytnout. Podotkl, že ředitel zařízení i jeho zástupkyně měli možnost se na veškeré informace doptat během předání Kamily do zařízení (výkonu rozhodnutí se účastnila klíčová sociální pracovnice OSPOD a v zařízení při předání strávila více než hodinu).

Dále uvedl, že další informace poskytoval OSPOD zařízení postupně, jak přicházely. Po jednání s poručníky Kamily ve dnech 12. a 14. září 2017 znal OSPOD závěry psychologického vyšetření Kamily (ve kterém se hovořilo o násilném fyzickém chování pana A. vůči Kamile – facka) a obsah korespondence mezi Kamilou a jejím přítelem (z té údajně vyplýval nátlak pana A. na Kamilu). OSPOD poručníkům při setkání doporučil předat tyto informace přímo řediteli zařízení, a to během jejich plánované návštěvy dne 22. září 2017.

Další informace OSPOD poskytl řediteli zařízení dne 6. října 2017 během jeho osobní návštěvy na OSPOD. Ředitel zařízení nikdy nepožádal o nahlédnutí do spisové dokumentace OSPOD.

OSPOD se ohradil proti tvrzení, že se zařízení a Kamila nepodílely na zpracování individuálního plánu ochrany dítěte (dále také jen „IPOD“). Podotkl, že zaslal IPOD řediteli zařízení po jeho vypracování dne 18. září 2017 s tím, že jej má ředitel zařízení s Kamilou projednat a případně v něm mohou učinit změny. Podepsaný IPOD od ředitele zařízení

i Kamily obdržel OSPOD dne 6. října 2017, nebyly v něm zaznamenány žádné připomínky. Klíčová sociální pracovnice OSPOD „*logicky předpokládala*“, že když Kamila i ředitel zařízení navržený IPOD podepsali, souhlasí s ním.

B.1.3 Dohled OSPOD nad dodržováním práv Kamily v zařízení

OSPOD nesouhlasil se závěry uvedenými ve zprávě o šetření, jež se týkaly nedostatečného dohledu nad dodržováním práv Kamily v zařízení.

Uvedl, že k doporučení kontaktu Kamily s přítelem pouze formou jeho návštěv v zařízení za podmínek stanovených ředitelem zařízení ho vedly informace získané od poručníků, že Kamila během psychologického vyšetření zmínila fyzické násilí, kterého se na ní měl přítel dopustit. Doporučení OSPOD nepovažuje za protiprávní a vnímá jej jako ochranu Kamily před případným dalším násilím. Zároveň zdůraznil, že se nejednalo o zákaz, nýbrž doporučení.

Dále podotkl, že klíčová sociální pracovnice OSPOD Kamilu navštívila v zařízení (před vydáním mé zprávy o šetření) dne 10. října 2017 a řešila s ní veškerá přání a stížnosti na pobyt v zařízení. Po této návštěvě zařízení vrátilo Kamile mobilní telefon, povolilo jí vycházky a zajistilo jí přístup na internet.

Zdůraznil také, že se Kamila na klíčovou sociální pracovnici OSPOD s žádnou stížností neobrátila, přestože znala její telefonní číslo i e-mail.

B.1.4 Postup OSPOD v návaznosti na žádosti pana A. o pobyt Kamily mimo zařízení

OSPOD ve svém vyjádření znovu popsal svůj postup související s říjnovými žádostmi pana A. o pobyt Kamily mimo zařízení. Nad rámec skutkového stavu, popsaného ve zprávě o šetření, považuji za nezbytné zdůraznit následující.

OSPOD požadavek na doložení výpisu z evidence Rejstříku trestů a odborného posouzení pana A. obhajoval mimo jiné tím, že měl informace „*od ředitele DD, které byly zároveň potvrzené pracovníci OSPOD v Třeboni*“, že policie vyšetřuje pana A. pro podezření ze spáchání závažného trestného činu vůči jeho nezletilé sestřenici. OSPOD tak „*považoval za nutné osvědčit osobu p. A. tak, aby případná návštěva nezletilé Kamily v místě jeho bydliště neznamenal pro ni ohrožení*“. Z doplnění vyjádření OSPOD¹ vyplynulo, že OSPOD informaci o trestním stíhání pana A. získal nejprve důvěrně od ředitele zařízení dne 6. října 2017, přičemž ředitel zařízení měl OSPOD uvést, že informaci získal neoficiálně a nemá ji ještě podloženu. OSPOD následně (informace je do úředního záznamu dopsána rukou bez datace) telefonicky kontaktoval orgán sociálně-právní ochrany dětí města Třeboň,² kde si získanou informaci potvrdil.

Z doplnění vyjádření OSPOD je také patrné, že se ředitel zařízení na jednání s klíčovou sociální pracovnicí OSPOD dne 6. října 2017 „*zmínil o podané žádosti p. A. o propustku*

1 Doplnění vyjádření OSPOD o datum, kdy OSPOD získal informaci o trestním stíhání pana A., jsem si vyžádala prostřednictvím pověřené pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv dne 2. května 2018. OSPOD mi dne 3. května 2018 doložil kopii relevantních dokumentů – listu č. 280 spisové dokumentace a listy 14 a 15 zvláštní složky spisové dokumentace.

2 Místně příslušný dle bydliště sestřenice pana A.

Kamila na víkend, žádost byla podána 5. 10. 2017. Propustku Kamile nepovolí, neboť ještě není u konce adaptační lhůta a pan A. prý v žádosti neuvedl téměř žádné informace.“

B.2 Vyjádření ředitele zařízení

Ředitel Dětského domova Volyně se ve svém vyjádření ze dne 19. ledna 2018 ohradil proti způsobu vedení mého šetření. Sdělil, že jsem jej neseznámila s obsahem podané stížnosti, neměl tak možnost se k ní vyjádřit a pouze soudil, že si Kamila „stěžovala a domáhala se ochrany svých subjektivních práv a požadovala nápravu ve vlastním zájmu“. Body stížnosti jsem podle jeho vyjádření neprověřila na místě samém a řádně je nedoložila, namísto toho jsem vycházela jen z odpovědi stěžovatelky a jednostranného výkladu zákona, nezohlednila jsem údajně všechny poskytnuté informace (např. o chování a jednání pana A. a podezření na jeho trestnou činnost).

Ředitel zařízení dále doplnil širší souvislosti spojené s pobytem Kamily v zařízení. Podle jeho hodnocení se Kamila „netajila opovržením a nezájmem o dění kolem ní (...), kritizovala poměry ve škole, způsob práce na odborném výcviku, prostory školy i přístup odborného personálu (...), pustila se i do poměrů na domově, ale seznámit se s vnitřním řádem zařízení nechtěla (...), nevyužila možnosti spolupráce s psychologkou zařízení, nelibě nesla, že se jí pořád na něco ptá, ve škole se stranila spolužáků (celkově lze konstatovat – rizikové chování velmi se odchyloující od přijímané normy věkově stejně staré skupiny)“.

Ředitel zařízení dále uvedl, že má za to, „že si jedinci nemohou – nebo by neměli vybírat zařízení, kde chtějí, aby probíhala jejich resocializace“. Zdůraznil, že si není vědom, že by porušil jakákoli práva Kamily garantovaná jí v § 20 odst. 1 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších předpisů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu ústavní výchovy“). Naopak uvedl, že Kamila neplnila povinnosti uvedené v § 20 odst. 1 písm. a) a b) zákona o výkonu ústavní výchovy.

Dále podotkl, že „ředitel každého zařízení si stanovuje podmínky a délku adaptačního období tak, aby dokonale poznal on a jeho spolupracovníci nově příchozího jedince pro stanovení postupu resocializační práce a jeho začlenění do kolektivu DD“. Poznamenal, že k délce adaptačního procesu uplatňovaného Dětským domovem Volyně zatím neměl připomínek žádný ze spolupracujících orgánů sociálně-právní ochrany dětí ani dozorující státní zástupce, Česká školní inspekce či zřizovatel.

Ředitel doplnil, že podal podnět na přemístění Kamily do diagnostického ústavu. Tomu soud vyhověl. Ředitel se také domnívá, že Kamilina stížnost „byla bezdůvodná, dala se vyřídit vzájemným pohovorem na zařízení, pokud by jmenovaná byla ochotna k jednání přistoupit a nenechala se ovlivňovat L. P. (myšleno panem A.)“.

Ředitel uvedl, že mu z mé zprávy vyplynulo, že na každou žádost bude reagovat správním rozhodnutím a že musí projít a v některých bodech upravit vnitřní řád zařízení. Zdůraznil však, že „jeho podstata zůstane zachována“.

B.2.1 Řízení o povolení pobytů Kamily mimo zařízení

(A) První žádost

K první žádosti pana A. o propustky Kamily ředitel uvedl, že považoval za „dostatečné vysvětlení pro dospělou osobu“, když panu A. v telefonním hovoru vysvětlil, že „po dobu adaptačního programu nemá nárok na návštěvu jmenované a jmenovaná nebude pouštěna ze zařízení“. Také podotkl, že termín propustky spadl do adaptačního období, ve které zařízení propustky nepovoluje, a proto „pouze ze slušnosti panu A. odpovídal a vysvětloval“. Dále uvedl, že žádost neobsahovala všechny předepsané náležitosti, její doručení nebylo v časovém termínu pro vyřízení žádosti, který stanovuje vnitřní řád zařízení, OSPOD doporučil kontakt Kamily a pana A. pouze v prostředí zařízení. Sdělil také, že správní rozhodnutí nevydal (ani je nezvažoval), jelikož panu A. vysvětlil, že „po dobu adaptačního měsíce se nebude o návštěvách jednat“. Konečně k otázce doložení bezúhonnosti uvedl, že je po panu A. nežádal, pouze konstatoval, že je nemá a že bez toho „není návštěva vůbec myslitelná“.

Z důvodu, že termín pro propustku spadl do adaptačního období, nepožádal ředitel OSPOD o vydání souhlasu s propustkou. Zároveň uvedl, že by propustky nepovolil, ani kdyby s nimi OSPOD souhlasil. Zdůraznil, že „vzal v úvahu i určité informace od poručníků“ a že důvody, které ho k danému kroku vedly, vyplynuly o několik dní později, kdy obdržel oznámení o trestním řízení vedeném s panem A.

Správnost přijatých opatření, která vedla k nepovolení propustek a omezení kontaktu Kamily s panem A., ředitel podkládal také citacemi z rozhodnutí Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. listopadu 2017. V tom soud konstatoval, že je „nutné přistoupit k nejvíce omezujícímu opatření v rámci její (Kamiliny) výchovy, neboť se dostala do vlivu svého přítele“. A že osobnost pana A. „neskýtá záruku řádné výchovy dítěte“.

(B) Druhá žádost

K závěrům souvisejícím s druhou žádostí pana A. se ředitel odmítl vyjádřit s odůvodněním, že mé závěry neberou v úvahu adaptační období.

B.2.2 Režimová opatření

(A) Používání vlastního mobilního telefonu

Ředitel zařízení uvedl, že Kamila měla možnost používat vlastní mobilní telefon v době osobního volna. Během společných aktivit dětí zařízení nepovoluje mobilní zařízení používat žádnému z dětí, „protože by se nesoustředily na prováděnou práci a následně výsledky vykonané práce (činnosti) by nebyly v požadované kvalitě“. K používání mobilu ve škole ředitel napsal, že Kamila „jej nemohla používat ve škole – pouze v určených hodinách a pro určitou činnost (běžná pravidla každého vzdělávacího zařízení)“. Ředitel také zdůraznil, že se domnívá, že omezením neporušuje osobní práva jedinců, ale „určitým způsobem je vychováváme a připravujeme na život ve společnosti a v pracovní činnosti, kdy též není možné používat mobilní telefon kdy, kdo chce“.

(B) Volné vycházky

Ředitel uvedl, že není pravda, že by Kamila neměla volný pohyb mimo zařízení, když sama bez doprovodu chodila každý den do školy. Pobyty mimo Z. jí byly povoleny až po ukončení adaptačního období. Ředitel zdůraznil, že se „*nejedná o žádné šikanování, omezování osobní svobody...ale o určitý trénink na skutečný život, kdy se musí jedinec podřítit zákonným normám společnosti*“.

(C) Návštěvy a opatření ve výchově

K této části zprávy o šetření se ředitel zařízení nevyjádřil.

(D) Přístup k internetu

Ředitel uvedl, že Kamila mohla používat počítač s přístupem na internet jen v době osobního volna. Byl dostupný v klubovně, kde se na něm musejí všichni zájemci vystřídat, nebo v počítačové učebně. Do té však Kamila přístup nežádala. Počítač, který měla na pokoji, nebyl a není k internetu připojen, děti jej mohou používat pouze ke psaní.

C. Závěrečné hodnocení

S ohledem na nepřijetí dostatečných opatření k nápravě vydávám své závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

C.1 Postup OSPOD

C.1.1 Volba zařízení

V tomto bodě trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření.

Již ve zprávě o šetření jsem volbu Dětského domova Volyně **neoznačila za špatnou**, nýbrž jsem zdůraznila, že jí měla předcházet ještě snaha zajistit Kamile internátní ubytování a s tím související možnost setrvat ve stávající škole a de facto v jejím sociálním prostředí. OSPOD potvrdil, že vycházel z vyjádření sociální pracovníce Dětského domova Y., že internátní zařízení není dětský domov schopen zajistit. V případě, že by si OSPOD ověřením danou informaci potvrdil, považovala bych všechny jeho následující kroky za správné. **Tak se však nestalo.**

Stejně tak považuji za nevhodné vyjádření OSPOD, že jej k rozhodnutí vedla také „domněnka“ případného vyloučení Kamily z internátu v případě, že by neplnila své povinnosti. Mám za to, že obdobných domněnek o budoucím chování Kamily či jejích neúspěších bychom mohli konstruovat mnoho. Společné by však měly jediné, a to svou předčasnost. OSPOD by se takového jednání měl napříště vyvarovat.

Oceňuji, že OSPOD vnímá, že dítě by mělo být vždy jeho partnerem, nikoliv pouze objektem jeho zájmu, a proto je nutné s ním narovinu hovořit o všech možnostech. Věřím, že daný přístup bude mít na paměti i nadále v práci s jinými dětmi. Proto ponechám stranou rozpor

mezi vyjádřením Kamily, sociální pracovnice OSPOD během místního šetření³ a oficiální vyjádření OSPOD ke zprávě o šetření.

C.1.2 Spolupráce OSPOD s Dětským domovem Volyně

V tomto bodě trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření.

Předávání informací o poměrech Kamily.

K tomu, že OSPOD neposkytoval zařízení dostatečné informace, mě vedou prohlášení klíčové sociální pracovnice OSPOD a její kroky (uvedené níže). **Z těch lze jednoznačně dovozovat, že některé informace o Kamile zařízení poskytnout buď nechtěla, nebo se řídila špatnou znalostí související právní úpravy týkající se zásady mlčenlivosti vůči zařízení.**

Dne 25. září 2017 sdělila klíčová sociální pracovnice OSPOD telefonicky pověřené pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv (dále také jen „pověřená pracovnice“), že nemůže zařízení poskytnout podrobné informace o Kamile s ohledem na zásadu mlčenlivosti. Svě vyjádření klíčová sociální pracovnice OSPOD zopakovala během místního šetření, kdy uvedla, že ve vztahu k zařízení nepovažuje poskytnutí podrobných informací o dítěti za vhodné a zároveň, že je vůči zařízení vázána zásadou mlčenlivosti. Svůj názor nezměnila ani poté, co ji pověřená pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv poučila o opaku.

Dále je patrné, že klíčová sociální pracovnice OSPOD považovala za důležité, aby zařízení mělo k dispozici informace vyplývající z korespondence Kamily a pana A. a ze zprávy o Kamilině psychologickém vyšetření, které získala ve dnech 14. a 27. září 2017 od Kamilinych poručníků. **V takovém případě pokládám za zcela nevhodné, že se nesnažila o jejich bezprostřední předání zařízení.** Namísto toho instruovala Kamiliny poručníky, aby dokumenty předali zařízení sami, a to během plánované návštěvy, která měla proběhnout až za osm dnů. Zároveň do spisové dokumentace zaznamenala, že kopie dopisů neposkytne zařízení a nepředá mu ani související informace.⁴ Kopie dopisů založila do tzv. zvláštní složky spisu⁵, do níž nemůže ředitel zařízení nahlížet,⁶ přestože se domnívám, že nesplnily podmínky pro jejich uchování v neveřejné části spisu. Směrnice Ministerstva práce a sociálních věcí o vedení spisové dokumentace⁷ definuje dokumenty, které OSPOD mohou do tzv. zvláštní složky zakládat. Jedná se mimo jiné o ty, které obsahují „*detailní informace o průběhu týrání dítěte, pohlavního zneužívání nebo o jiné trestné činnosti, které jsou*

3 Zdůrazňuji, že klíčová sociální pracovnice OSPOD během místního šetření provedeného pověřenými pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv (dále jen „místní šetření“) přiznala, že v přítomnosti Kamily ověřovala pouze kapacitu Kamilou preferovaného dětského domova (zařízení volnou kapacitu mělo). Ostatní úkony pak činila bez přítomnosti Kamily. Dané dokládá, že Kamila mohla důvodně nabýt dojmu, že bude umístěna do Dětského domova Y. Klíčová sociální pracovnice OSPOD také během místního šetření uvedla, že důvody volby konkrétního zařízení s Kamilou podrobně neprobírala, neboť ta o to během převozu do zařízení údajně neměla zájem.

4 Ze záznamu o telefonickém hovoru OSPOD s poručníky ze dne 14. září 2017, vedeném ve spisové dokumentaci OSPOD, z nějž vyplývá, že kopie dopisů zařízení neposkytne a nepředá mu ani související informace.

5 Podle § 55 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálně-právní ochraně dětí“).

6 V souladu s § 55 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

7 Směrnice Ministerstva práce a sociálních věcí č. j. 2013/26780-21, ze dne 19. září 2013, o stanovení rozsahu evidence dětí a obsahu spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí a o stanovení rozsahu evidence a obsahu spisové dokumentace v oblasti náhradní rodinné péče.

významné pouze pro soud či státní zastupitelství v souvislosti s trestním stíháním“.
Nedomnívám se, že by získané dokumenty tyto podmínky naplňovaly. Pokud OSPOD měl za to, že splňují, měl s nimi také dále pracovat (např. dále je ověřit či podat na pana A. v zájmu Kamily trestní oznámení). Směrnice však nevylučuje, aby OSPOD pracoval s obecnými informacemi vyplývajícími z dokumentů zařazených do tzv. zvláštní složky. Dá se zjednodušeně říci, že OSPOD může zařízení informovat o tom, že mezi dítětem a další osobou došlo k fyzickému napadení, již by však neměl předávat podrobné informace o průběhu daného jednání, zejména je-li předmětem trestního řízení.

Opakuji, že povinnost mlčenlivosti OSPOD je ve vztahu k zařízení, do něhož bylo dítě umístěno rozhodnutím soudu, prolomena § 51 odst. 5 písm. a) bodem 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí. Nepopírám však, a nečinila jsem tak ani ve zprávě o šetření, že ředitel zařízení nevyužil svého oprávnění nahlížet do spisové dokumentace vedené OSPOD. Napříště mu proto doporučuji, aby tak v případě potřeby či pochybností o kompletnosti získaných informací učinil, neboť k tomu má ze zákona právo. Opakuji také, že za dobrou praxi považuji, pokud OSPOD má při výkonu rozhodnutí relevantní část spisové dokumentace s sebou a případně umožní na místě zařízení do ní nahlédnout.

Ze záznamu z telefonního hovoru s ředitelem zařízení ze dne 15. září 2017 vedeného ve spisové dokumentaci OSPOD dále vyplývá, že klíčová sociální pracovnice OSPOD *„doporučuje kontakt Kamily s panem A. zatím pouze v budově DD, neboť nemá na nezletilou příliš pozitivní vliv“*. Konkrétní důvody tohoto doporučení však nejsou v záznamu uvedeny, a mohu tak pouze spekulovat o tom, zda je klíčová sociální pracovnice OSPOD řediteli zařízení sdělila. Dané doporučení k omezení styků Kamily s přítelem se následně objevuje také v IPOD.

Nemohu posoudit, ani jak detailní informace předala klíčová sociální pracovnice OSPOD zařízení ústně, ani jak moc se ředitel zařízení a jeho zástupkyně na informace doptávali během předání Kamily. V tomto musím vycházet pouze ze sdělení zařízení, že informace nebyly dostatečné a že v obdobných případech od jiných orgánů sociálně-právní ochrany dětí získává podrobnější přehled o dítěti. Proto pracovníky OSPOD žádám, aby v budoucnu v obdobných situacích důsledněji dbali na dodržování své zákonné povinnosti a zařízení předali co nejpodrobnější informace o dítěti a jeho poměrech, čímž mohou pomoci k co nejvhodnějšímu jednání s dítětem ze strany pracovníků zařízení.

IPOD

Považuji za nedostatečné, že OSPOD zapojil Kamilu do zpracovávání IPOD pouze tím, že IPOD zaslal řediteli zařízení a požádal jej o zprostředkování Kamilina podpisu, případně jejích návrhů na změnu. Mám za to, že tímto může být jen stěží naplněn smysl zákonem⁸ zakotvené potřeby participace dítěte a zařízení na tvorbě IPOD. Domnívám se, že klíčová sociální pracovnice OSPOD měla navrhované znění IPOD s Kamilou přímo prodiskutovat a vysvětlit jí důvody navrhovaných kroků. Zejména první a druhý cíl vymezený v IPOD,⁹ tedy

⁸ V souladu s § 10 odst. 3 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí má OSPOD povinnost na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny zpracovat IPOD, a to ve spolupráci s rodiči nebo jinou osobou odpovědnou na výchovu, dítětem a odborníky, kteří se podílejí na řešení problému dítěte a jeho rodiny.

⁹ 1. „Kamila si potřebuje budovat sebejistotu, sebeuvědomění, ujasnit si a vyhodnotit své postavení ve vztahu s Lukášem. 2. Kamila se potřebuje odpooutat od vztahu, ve kterém je nezdravě závislá a který jí ohrožuje.“

ty dotýkající se jejího sebeuvědomění a nastavení zdravých sociálních vztahů, mohly být pro Kamilu poměrně nesrozumitelné. Navíc, dívám-li se na věc Kamilinou optikou v dané době, musím zdůraznit, že prvotním impulzem pro její umístění do zařízení byla její žádost, které předcházely neshody s poručníky, nikoliv vyhodnocení jejího (intimního) vztahu s panem A. ze strany OSPOD jako závadového.

C.1.3 Dohled OSPOD nad dodržováním práv Kamily v zařízení

V tomto bodě trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření.

I kdybych souhlasila s důvody, které OSPOD vedly k doporučení omezení kontaktu Kamily s jejím přítelem, nemohu souhlasit se způsobem, který OSPOD zvolil. OSPOD sice svůj názor ohledně omezení kontaktů Kamily s přítelem považoval za doporučení, jak se však následně ukázalo, ředitel zařízení se jím řídil a přímo jej aplikoval s odkazem na IPOD vypracovaný OSPOD. Přitom OSPOD **není oprávněn** restriktivně zasahovat do práva dítěte na kontakt s osobami jemu blízkými. Pokud OSPOD považoval za potřebné kontakt Kamily s přítelem určitým způsobem omezit (ať už co do místa konání – půda zařízení, nebo podmíněním dohledu personálu zařízení), měl podat podnět soudu. Ten je totiž jako jediný v obdobných případech oprávněn k zásahu do práva dítěte na styk s blízkými osobami. Pro úplnost dodávám, že pro zařízení nemůže být závazné jakékoliv doporučení OSPOD, které nepřiměřeně zasahuje do práv dítěte (aniž by o tom rozhodl soud), zařízení by se jím nemělo řídit a OSPOD by mělo upozornit na jeho nesprávný (či protiprávní) postup.

Nemohu akceptovat ani tvrzení OSPOD, že Kamila s tímto postupem souhlasila, když podepsala IPOD, který dané doporučení obsahoval. V první řadě OSPOD neprojednal s Kamilou IPOD napřímo (k tomu více v předchozí kapitole). Namísto toho její podpis na IPOD požadoval ředitel zařízení, který ji nadto instruoval, že jí zařízení stejně (v souladu s vnitřním řádem zařízení a v něm vymezeném adaptačním procesem) nebude umožňovat v prvním měsíci volné vycházky a pobyty mimo zařízení. Kamilin podpis IPOD tak považuji do určité míry za nedobrovolný. Přičtu-li k výše uvedenému, že Kamila v dané době považovala umístění do Dětského domova Volyně jako určitou křivdu (jelikož věřila v možnost pobytu na internátu v Českých Budějovicích a v pobyt v Dětském domově Y.), nedivím se, že se se stížností na poměry v zařízení neobrátila přímo na klíčovou sociální pracovníci OSPOD, ale pomoc hledala u další nezávislé osoby, kterou jsem se stala já.

Stejně tak nesouhlasím s tvrzením, že klíčová sociální pracovníci OSPOD zapříčinila změnu Kamilina režimu v zařízení. OSPOD změnu režimu ve svém vyjádření spojoval s návštěvou klíčové sociální pracovníci OSPOD v zařízení. Ta však proběhla až téměř po měsíci pobytu Kamily v Dětském domově Volyně (dne 10. října 2017). Pravdou tedy je, že po návštěvě zařízení rozvolnilo svá režimová opatření uplatňovaná vůči Kamile, nikoli však v důsledku přičinění sociální pracovníci, ale uplynutím zařízením vymezeného adaptačního období. Nadto klíčová sociální pracovníci OSPOD dodržování práv Kamily nikterak neřešila ani bezprostředně poté, co ji na možné porušování upozornily pověřené pracovníci Kanceláře veřejného ochránce práv po obdržení Kamilina podnětu (nejprve během telefonických rozhovorů ve dnech 25. a 26. září 2017, následně během místního šetření dne 2. října 2017). Klíčová sociální pracovníci OSPOD na dané upozornění reagovala odkazem na režimová opatření zařízení (ta podrobně neznala, upozorňovala na kompetence ředitele a její

nemožnost do daného jakkoli zasahovat), a sdělením, že s Kamilou bude hovořit až během návštěvy v zařízení, kterou má naplánovanou na 10. října 2017.

C.1.4 Postup OSPOD v návaznosti na žádosti pana A. o pobyt Kamily mimo zařízení

V návaznosti na vyjádření OSPOD k tomuto bodu musím částečně přehodnotit své závěry týkající se postupu OSPOD souvisejícího s žádostmi pana A. o propustky Kamily ze zařízení.

Z vyjádření OSPOD je zřejmé, že klíčová sociální pracovnice OSPOD věděla o první žádosti pana A. (ze dne 5. října 2017). Hovořila o ní také dne 6. října 2017 s ředitelem zařízení, který uvedl, že mu ji pan A. předchozí den také poslal. **Netrvám tak na svém závěru**, že OSPOD porušil zásadu součinnosti správních orgánů, když žádost pana A. řediteli nepostoupil. Je totiž zřejmé, že OSPOD měl ověřeno, že ředitel zařízení žádost obdržel.

Přestože OSPOD ve svém vyjádření zdůraznil, že pana A. již dne 18. října 2017 seznámil s tím, co to je odborné posouzení a proč je požaduje, **nemohu přehlédnout**, že o jeho provedení požádal Krajský úřad Jihočeského kraje až dne 1. listopadu 2017, tedy téměř po měsíci od první žádosti pana A. Zdůrazňuji, že OSPOD je jediný, kdo může krajský úřad v této věci oslovit. Absence odborného posouzení pana A. mohla být důvodem pro udělení nesouhlasu OSPOD s říjnovými propustkami Kamily ze zařízení. V takovém případě měl však OSPOD **bezprostředně** po obdržení žádosti o udělení souhlasu s propustkou (respektive již v návaznosti na první žádost pana A.) oslovit krajský úřad. **To OSPOD neučinil.**

Pokud OSPOD uvedl, že jej k požadavku na vypracování odborného posouzení vedla informace, že je pan A. podezřelý ze znásilnění své nezletilé sestřenice, **nerozumím, proč svůj nesouhlas s druhou říjnovou žádostí pana A. neodůvodnil touto skutečností.** Pokud by tak učinil, jednalo by se (s ohledem na závažnost namítané trestné činnosti) o legitimní důvod. **Stejně tak nerozumím tomu**, proč mi klíčová sociální pracovnice OSPOD danou informaci před vydáním zprávy o šetření tajila a namísto toho jako důvod potřeby odborného posouzení uváděla nevyjasnění okolností fyzického napadení Kamily panem A. Zdůrazňuji, že absence vědomí, že o trestním řízení vedeném s panem A. OSPOD věděl zřejmě již na počátku října 2017, mě vedla k původním závěrům v této věci učiněným ve zprávě o šetření.

C.2 Postup ředitele Dětského domova Volyně

V první řadě bych se ráda ohradila proti tvrzení ředitele zařízení, že jsem jej neseznámila s obsahem stížnosti a body stížnosti řádně neprošetřila na místě.

S obsahem stížnosti jsem ředitele zařízení seznámila obecně ve vyjádření o zahájení šetření ze dne 27. září 2017,¹⁰ ze kterého je jednoznačné, že předmětem šetření je posouzení postupu Dětského domova Volyně při dodržování práv konkrétně Kamily. Následně o konkrétních o výtkách Kamily informovaly ředitele zařízení pověřené pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv na úvod jednání uskutečněného během místního

10 Z dopisu: „Předmětem zahájeného šetření bude posouzení postupu Vašeho dětského domova při dodržování práv nezletilé [myšleno Kamily jmenované výše v textu] umístěné v ústavním zařízení (zejména právo styku).“

šetření. K získání relevantních informací pak cílily jednotlivé pokládané otázky a vyžádání podstatných dokumentů.

K závěrům konstatovaným ve zprávě o šetření jsem dospěla na základě nejen vyjádření Kamily a pana A., ale zejména po podrobném studiu spisové dokumentace OSPOD a relevantních dokumentů zařízení, stejně jako provedeném místním šetření, v rámci kterého pověřené pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv hovořily jak s klíčovou sociální pracovnící OSPOD, tak osobně s ředitelem zařízení a jeho zástupkyní. Pověřené pracovnice Kanceláře veřejného ochránce práv navštívily Kamilu také přímo v zařízení.

Taktéž předesílám, že jsem se plně řídila účinnou právní úpravou a mou snahou nebylo bezbřehé hájení Kamiliných práv. Uvědomuji si, že úsilím zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy je (nebo by mělo být) hájení nejlepších zájmů dítěte a že se snaží na dítě výchovně působit. I v takovém případě však zařízení musí respektovat dítě a jemu garantovaná práva. Přestože by mělo být snahou zařízení se co nejvíce přibližovat k výchovnému modelu běžně uplatňovanému v rodinném prostředí, zejména ředitel zařízení však nemůže opomíjet, že jeho postavení je odvozeno od mocenského zásahu státu do života dítěte, a má tak veřejnoprávní charakter. S tím jsou spojeny i povinnosti (stejně jako práva), které v rodinách nemají své místo – např. správní rozhodování či zákonem dané postupy upravující možnosti (výchovného) působení na dítě.

Všechny tyto aspekty jsem se snažila ve své zprávě o šetření zohlednit.

Ke dni vydání tohoto stanoviska jsem na webových stránkách zařízení nenašla aktualizovaný vnitřní řád zařízení, jehož částečnou revizi ředitel zařízení ve svém vyjádření přislíbil.

Vzhledem k množství konstatovaných pochybení a plošně uplatňované praxi zařízení, která nemá oporu v zákoně, nemohu souhlasit s tvrzením ředitele zařízení, že by stížnost Kamily byla bezdůvodná.

Se všemi pochybeními podrobněji rozebranými níže souvisí argument ředitele zařízení, že k nim přistoupil v tzv. adaptačním období, se kterým se pojí omezení určitých práv dítěte přicházejícího do zařízení. Dovoluji si proto k dané praxi vyjádřit souhrnně zde. Jak ředitel zařízení sám zdůraznil ve svém vyjádření, žádná zákonná norma nevymezuje takové období, tedy ani jeho délku. Jak jsem uvedla již výše, je nezbytné vycházet z toho, že **ředitel zařízení je představitelem veřejné moci, pro kterého obecně platí, že může činit jen to, co mu zákon dovoluje, případně přímo příkazuje. Jelikož žádný právní předpis nedefinuje, že by děti mohly (nebo dokonce měly) být po svém příchodu do ústavního zařízení plošně kráceny na svých právech (s odkazem na adaptační období), nemohu danou plošnou praxi označit za zákonnou. Mám za to, že ředitel zařízení musí ke každému dítěti přistupovat individuálně, zohledňovat jeho potřeby, zájmy i důvody jeho pobytu. Individuální přístup musí uplatňovat také v případě, že považuje za nezbytné restriktivně zasáhnout do práv dítěte garantovaných zákonem.** Dané zásahy zároveň musejí mít oporu v zákoně¹¹ či navazovat na rozhodnutí soudu iniciované podnětem ředitele zařízení, nikoliv v plošně uplatňované praxi zakotvené ve vnitřních předpisech zařízení. Vnímám, že tento přístup může ovlivňovat výchovnou činnost. Právní úprava však zaručuje nastavením práv

11 Například v podobě opatření ve výchově, uplatnění práv ředitele zařízení definovaných v § 23 zákona o výkonu ústavní výchovy.

a povinností dětí i zařízení každému dítěti standard zacházení, který odráží mimo jiné i mezinárodní závazky státu na poli zásahu státní moci do rodinného života.

C.2.1 Řízení o povolení pobytů Kamily mimo zařízení

(A) První žádost

Přestože to ředitel zařízení zjevně považuje za nadbytečné, je jeho zákonnou povinností¹² o jednotlivých žádostech o pobyt dítěte mimo zařízení rozhodovat ve správním řízení a v případě zamítnutí žádosti o tom vydat správní rozhodnutí obsahující veškeré zákonem předepsané náležitosti.¹³ Telefonické sdělení, že pobyt dítěte neumožní, není dostatečné a je v rozporu se zákonem. Tímto krokem totiž ředitel zařízení upírá žadateli jeho právo se seznámit s důvody zamítnutí žádosti a proti rozhodnutí se bránit odvoláním.¹⁴

Důvody, proč nemohu akceptovat argument ředitele zařízení týkající se adaptačního období, jsem uvedla v předchozí části.

Povinností ředitele zařízení také je před svým rozhodnutím oslovit OSPOD a vyžádat si od něj (ne)souhlas s pobytem dítěte mimo zařízení. Zdůrazňuji, že (ne)souhlas OSPOD má podobu závazného stanoviska.¹⁵ Pokud by ředitel zařízení aplikoval jím deklarovaný postup, tedy že by propustku nepovolil, ani kdyby s ním OSPOD souhlasil, a to pouze s odkazem na pravidla zařízení související s adaptačním procesem, postupoval by protiprávně. K tomu však v případě Kamily nedošlo.

Ředitel zařízení uvedl, že jej k rozhodnutí vedly i skutečnosti, které vyplynuly o několik dnů později (trestní řízení vedené vůči panu A.). Pokud měl ředitel zařízení od někoho neoficiální informace o daném řízení, mohl si je v součinnosti s OSPOD potvrdit, a tyto následně skutečně mohly vést k zamítnutí žádosti pana A. V takovém případě by však daná informace musela být uvedena v odůvodnění rozhodnutí (nebo alespoň v odůvodnění zamítnutí žádosti uvedeného ředitelem zařízení v dopisu zaslaném panu A.). **Tak se však nestalo. Proto dané informace nemohu považovat za relevantní.**

Stejně tak vnímám, že soud na konci listopadu 2017 vyhodnotil pana A. jako osobu neskýtající záruku řádné výchovy dítěte. Soud k tomuto závěru dospěl po vyhodnocení mnoha důkazů provedených v opatrovnickém řízení a je mi znám. Pro posouzení postupu ředitele zařízení v říjnu 2017 však nemá větší význam.

Stejně tak trvám na svém závěru, že ředitel nepostupoval správně, pokud žádost zamítl také z důvodu, že neobsahovala všechny náležitosti. **Tuto skutečnost nerozporuji, uvádím však, že povinností ředitele zařízení je vyzvat žadatele k doplnění žádosti či mu s doplněním náležitostí pomoci.¹⁶ Nedostatek náležitostí žádosti sám o sobě nemůže být důvodem pro její zamítnutí.**

¹² Vyplyvající z § 24 odst. 3 písm. e) zákona o výkonu ústavní výchovy.

¹³ Ve smyslu § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“).

¹⁴ Ve smyslu § 81 správního řádu.

¹⁵ Ve smyslu § 149 správního řádu.

¹⁶ V souvislosti s § 45 odst. 2 správního řádu.

Stejně tak irelevantní je doporučení OSPOD zakotvené nezákonně také v IPOD o tom, že kontakt Kamily s panem A. má probíhat pouze na půdě zařízení (k tomu podrobněji v části C.1.3).

Irelevantní je taktéž argument ředitele zařízení týkající se doložení bezúhonnosti pana A. Ověřovat bezúhonnost žadatele je povinností OSPOD. Ten tak může učinit až poté, co se o podané žádosti dozví, tedy po obdržení žádosti ředitele zařízení o vydání souhlasu s propustkou. Ředitel v dopise ze dne 7. října 2017 zaslaném panu A. však uvedl, že mu „nebylo pracovníky OSPOD sděleno“, zda OSPOD posoudil jeho bezúhonnost. To však ani nemohlo být, jelikož je o to (v rozporu se zákonem) ani nepožádal.

(B) Druhá žádost

V této části trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření.

Proč nemohu akceptovat odkaz na adaptační období, jsem již výše vysvětlila. Dotkla jsem se také dalších závěrů (povinnost vydat správním rozhodnutí, ověření bezúhonnosti, nezákonné doporučení týkající se omezení kontaktu Kamily s panem A. zakotveném v IPOD), na nichž trvám.

C.2.2 Režimová opatření

(A) Používání vlastního mobilního telefonu

V této části trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření. Z vyjádření ředitele zařízení nevyplývaly žádné nové skutečnosti, které by mohly ovlivnit mé stanovisko.

S odkazem na argumentaci uvedenou ve zprávě o šetření považuji za nepřijatelné, že dítě umístěné v ústavním zařízení musí odevzdávat personálu svůj vlastní mobilní telefon a využívat jej pouze jednu hodinu denně. Povinné pravidelné odevzdávání telefonu není možné považovat za dočasnou úschovu ve smyslu § 23 odst. 1 písm. g) zákona o výkonu ústavní výchovy. Není totiž možné plošně tvrdit, že volné nakládání s mobilním telefonem ohrožuje výchovu, zdraví či bezpečnost dítěte, jak citované ustanovení předpokládá. V některých případech bude jistě také spekulativní, zda daný mobilní telefon splňuje předpoklad cenného předmětu. Za nepřiměřené považuji časově jasně ohraničené vymezení pouhé hodiny denně k používání mobilního telefonu, která je navíc podmíněna vydáním mobilního telefonu zaměstnancem zařízení. Nerozporuji omezení používání mobilního telefonu během vyučování či nočního klidu, případně i probíhajících společných aktivit. Nesouhlasím s tím, že by veškeré společné aktivity dětí a jejich povinnosti (školní výuka) na sebe zcela navazovaly tak, že by mezi nimi dítě nemělo prostor pro případné odeslání SMS zprávy, telefonát či komunikaci na sociálních sítích.

Srozumitelný výchovný prvek (příprava na život ve společnosti a v pracovní činnosti), který ředitel zařízení ve svém vyjádření zdůraznil, v dané praxi nespátřuji. Považuji za příhodnější hovořit s dětmi o (ne)vhodnosti používání mobilních telefonů k osobním účelům při jednotlivých činnostech a učit je se případně dotázat na možnost vyřídit si hovor či SMS zprávu s odkazem na nějaké rozumné zdůvodnění. Domnívám se, že tak tomu je i v běžném životě.

Pro úplnost dodávám, že nesouhlasím s tvrzením ředitele zařízení, že Kamila mohla s přihlédnutím k pravidlům školy používat mobilní telefon ve škole. Dané totiž jednoznačně odporuje zjištění, že Kamila měla mobilní telefon uschovaný u personálu zařízení a mohla si jej vyžádat pouze v době osobního volna, tj. ve večerních hodinách.

(B) Volné vycházky

V této části trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření.

Je pravdou, že jsem ve své zprávě o šetření nezmínila možnost Kamily samostatně chodit do školy (vzdálené pár stovek metrů). Tuto skutečnost jsem však v případě téměř zletilé dívky považovala za samozřejmost.

Ve zbylém trvám na argumentaci konstatované ve zprávě o šetření.

(C) Návštěvy a opatření ve výchově

V této části trvám na svých závěrech uvedených ve zprávě o šetření. Ředitel zařízení se k této části ani nevyjádřil.

(D) Přístup k internetu

V této části trvám na svých závěrech konstatovaných ve zprávě o šetření.

Respektuji rozhodnutí zařízení, že počítač umístěný v samostatném pokoji, který obývala Kamila, není připojen k internetu. **Za nepřiměřené opatření však považuji omezení možnosti využít počítač s přístupem na internet pouze v době osobního volna dítěte** (tj. jednu hodinu denně) a to ještě krácenou o čas, během kterého počítač využívají jiné děti ze skupiny,¹⁷ které k němu mají přístup také pouze v danou hodinu.

D. Opatření k nápravě

D.1 Magistrát města České Budějovice

Magistrátu města České Budějovice navrhuji, aby přijal opatření, která povedou k tomu, že:

- pracovnice a pracovníci OSPOD budou napříště v obdobných případech¹⁸ důsledněji brát v potaz názory a přání dítěte, budou o nich, stejně jako o jejich vyhodnocení,¹⁹ činit záznamy do spisové dokumentace (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.1);
- vedoucí OSPOD prokazatelně poučí pracovnice a pracovníky OSPOD o právní úpravě související s povinností mlčenlivosti OSPOD a zařazováním dokumentů do tzv. zvláštní složky spisové dokumentace (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.2);
- OSPOD zefektivní spolupráci se zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy (např. častější kontakt, nastavení konkrétních pravidel vzájemné komunikace,

¹⁷ Rodinnou skupinu dětského domova tvoří nejméně šest a nejvíce 8 dětí [viz § 4 odst. 4 písm. a) zákona o výkonu ústavní výchovy].

¹⁸ S ohledem na to, že Kamila v průběhu šetření dosáhla zletilosti.

¹⁹ Zdůrazňuji, že zohledňování přání dítěte neznamená, že je OSPOD musí bezbřezě následovat.

umožnění nahlédnutí do spisové dokumentace během předání dítěte do péče v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.2);

- děti i pracovníce a pracovníci zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy budou vždy skutečnou součástí procesu tvorby IPOD; v případě dětí se tato potřeba zvyšuje v závislosti na jejich věku a rozumové vyspělosti (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.2);
- pracovníce a pracovníci OSPOD se podrobně seznámí s režimovými opatřeními, která uplatňují zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy, do nichž OSPOD doporučuje umisťovat děti, a budou provádět důslednější kontrolu jejich souladu s právní úpravou i jejich dodržování, na jejich rozpor s platnou právní úpravou či Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče upozorní ředitelku či ředitele zařízení, případně příslušné orgány, a zasadí se o jejich změnu (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.3);
- pracovníce a pracovníci OSPOD budou napříště ověřovat dříve než po měsíci od umístění dítěte do zařízení, jak se dítě v zařízení cítí a zda mu zařízení nebrání v uplatňování jeho práv (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.3);
- pracovníce a pracovníci OSPOD nebudou napříště do IPOD zapracovávat ustanovení, která omezují právo dítěte na styk s osobou blízkou a styk této osoby s dítětem (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.3);
- pracovníce a pracovníci OSPOD v případě, že obdrží žádost o pobyt dítěte mimo zařízení, ji bezodkladně postoupí ředitelce či řediteli dotčeného zařízení. Pokud to bude možné (OSPOD zná všechny rozhodné skutečnosti), OSPOD k postoupené žádosti rovnou připojí svůj souhlas či nesouhlas s pobytem dítěte u dané žadatelky či žadatele, a bude-li to třeba, žadatele či žadatelku poučí o správném postupu při podávání takovéto žádosti (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.4);
- pracovníce a pracovníci OSPOD v případě, že vyhodnotí, že pro udělení (ne)souhlasu se žádostí o pobyt dítěte mimo zařízení je nezbytné odborné posouzení,²⁰ bezodkladně informují místně příslušný krajský úřad se žádostí o jeho provedení a seznámí s tím žadatele či žadatelku i ředitelku či ředitele dotčeného zařízení (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.4);
- pracovníce a pracovníci OSPOD si pro účely posouzení bezúhonnosti²¹ žadatele o pobyt dítěte mimo zařízení napříště sami vyžádají výpis z evidence Rejstříku trestů (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.1.4).

D.2 Dětský domov Volyně

Řediteli Dětského domova Volyně navrhuji, aby přijal opatření, která povedou k tomu, že:

- změní svou praxi a napříště v obdobných případech bude vydávat správním rozhodnutí o zamítnutí žádosti o pobyt dítěte mimo zařízení (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.2.1);

²⁰ Ve smyslu § 30 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

²¹ Ve smyslu § 30 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

- nebude po žadatelích a žadatelkách o pobyt dítěte mimo zařízení požadovat doložení skutečností či dokumentů, které je povinen si opatřit sám (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.2.1);
- v případě obdržení neúplné žádosti o pobyt dítěte mimo zařízení poučí žadatele o povinných náležitostech podání a bude mu nápomocný v doplnění žádosti (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.2.1);
- v rámci svého dalšího vzdělávání absolvuje v nadcházejícím roce školení zaměřené na vedení správního řízení (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.2.1);
- aktualizuje vnitřní řád zařízení (včetně jeho zveřejnění na webových stránkách zařízení) tak, aby byl v souladu se závěry mé zprávy o šetření a tímto stanoviskem (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.2.2).
- upustí od uplatňování omezení práv dítěte během tzv. adaptačního období (v souvislosti se závěry uvedenými v části C.2.2).

D.3 Souhrnně

Závěrečné stanovisko zasílám primátorovi města České Budějovice a řediteli Dětského domova Volyně a **žádám je, aby mně podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělili, zda provedli navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska.** Se svým stanoviskem seznámím rovněž slečnu Kamilu Pavlíčkovou a v rozsahu šetření, který se jej dotýká, také pana A.

Pokud Magistrát města České Budějovice a Dětský domov Volyně nepřijmou navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad, případně mohou o svých zjištěních informovat veřejnost, včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem OSPOD a zařízení.

Brno 17. července 2018

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(doporučení je opatřeno elektronickým podpisem)